

Vesnice mají spasit krajsí architekti

Česká komora architektů chce zřídit posty v regionech. **Desítky obcí se ale o svou tvář starají i bez dozoru z kraje.**

BLAHOŠLAV HRUŠKA

PRAHA Na podzimní krajské volby se nechystají jen politické strany, ale také Česká komora architektů (ČKA). Stavovská organizace vyzvala k tomu, aby se nově vzniklá zastupitelstva po volbách zasadila o zřízení funkcí krajských architektů.

Více než sto měst dnes zaměstnává vlastní architektky. Namátkou třeba Semily, Ústí nad Orlicí nebo Chrudim. Minulý měsíc se hlavní magistrátní architekt po třináctileté pauze vrátil také do Brna.

Menší města a obce si ale takový post nemohou dovolit. „Máme ohlasy například od jednotlivých starostů, kteří by tuto funkci přivítali. A to z hlediska koordinace zájmů v tom území. Je i řada obcí, které z nějakého důvodu nemají svého architekta,“ říká předseda ČKA Ivan Plicka. Podle něj by krajsí architekti mohli ohlídat celkový rozvoj svého regionu, ale také třeba dohlédnout na smysluplnost přerozdělování evropských dotací.

Souboj o úvaly

Posty pro architektky přímo v krajích zatím neexistují. Příklady z praxe ale dokazují, že starat se o přívětivou, estetickou a funkční tvář vesnice a městeček jde i bez šéfu sedících v krajském městě.

Například středočeské Úvaly, které leží těsně za východní hranicí Prahy, koncem června vybraly

v soutěži návrh obecní knihovny. Zadáním bylo propojit městský charakter centra Úval s okolními ulicemi, které svou zástavbou přitomínají spíše vesnický prostor.

Z 23 návrhů komise udělila jedno první a dvě třetí místa, druhá příčka zůstala neobsazena. „S vítězi chceme jednat dál, počítáme, že kolem roku 2020 bychom mohli stavět,“ řekl LN starosta Úval Petr Borecký.

Přístup úvalské radnice je ojedinělý. Odmyslíme-li si studentské soutěže, pak těch regulérních otevřených, z nichž má vzejít kompletní architektonický návrh, se v Česku ročně koná ani ne dvacet. Možná i proto se o úvalskou knihovnu ucházela i studia zvoných jmen.

„Nejsložitější nebylo vítěze vybrat, ale uspořádat soutěž. Příprava nám zabrala tři čtvrtě roku. Věříme ale, že jsme zvolili lepší možnost než oslovit vybrané architektky nebo poptávat nejnižší cenu,“ dodává Borecký. Úvaly přitom chtějí jít ještě dál. „Nejde jen o knihovnu, chtěli bychom mít nějakou vizi pro veškerý veřejný prostor,“ uzavírá starosta.

Vizi pro svoje městečko či vesnici chtějí i jinde. Pražské studio City Upgrade, které se specializuje na kultivaci venkovského prostředí, vypracovalo komplexní architektonické studie rozvoje pro dvacítku obcí. Od středočeských Močovic, které mají 382 obyvatel, až po dvanáctisícovou Jaroměř.

Architekti by mohli ohlídat celkový rozvoj regionu, ale také třeba dohlédnout na smysluplnost přerozdělování evropských dotací

„Oslovují nás především starostové, kteří jsou uvědomělí, chtějí svou obec někam posouvat,“ říká Ivo Pavlík, jednatel City Upgrade. Zhruba polovina obcí podle něj s architektky spolupracuje dál, zbytek pak vizi architektonického rozvoje uloží do šuplíku.

Mít kde se potkávat

„Nejde nám o to, dělat územní plán, ale starat se o celkovou kultivaci. Často jde o drobnosti. Třeba v Močovicích jsme navrhli nové cesty a obecní koupaliště u splavu. Lidé musejí chodit pěšky a potkávat se,“ vysvětluje Pavlík.

Jednou z obcí, kde spolupráce se City Upgrade začala fungovat, je jihomoravský Vrbovec. Ten má zájem o vybudování Domu vína, společenského centra, které by podle studie mělo zakončovat velké dřevěné pódium na návsi. Dům by měl být variabilní – z klu-

bovny, sálu a hasičárny bude možné přesunem stěn vytvořit jeden velký prostor. „Naše obec potřebuje kulturní dům, jsme velká vinařská obec, které chybí místo pro setkávání spolků a občanů,“ říká starostka Marie Polachová.

Největším problémem malých obcí, kterým nechybí kuráž změnit svoji tvář k lepšímu, jsou finance. Třeba Močovice hospodaří se sedmi miliony korun ročně. K získání dotací zase často chybí know-how a ochota vydat peníze na zpracování žádosti, která není jistá. Na druhou stranu nadšení v kombinaci s nedostatkem peněz může být lepší než v případě obcí, které si z dotací pořídily kdeco. „Často se staví salámovou metodou. Když jsou k dispozici dotační tituly, sáhne se po nich. Začínat od nuly tak nakonec z hlediska architektonické vize může být výhodnější,“ uzavírá Pavlík.

Středočeské Úvaly

(hlavní vizualizace a vpravo nahore) uspořádaly otevřenou architektonickou soutěž o podobu nové knihovny. Jako vítěze vybrala komise studio A.L.T. Architekti. „Věříme, že jsme zvolili lepší možnost než oslovit vybrané architektky nebo poptávat nejnižší cenu,“ říká starosta Petr Borecký. FOTO ARCHIV A.L.T. ARCHITEKTI

O vesnickou architekturu se zajímají také studenti. Vize hospody (vpravo dole) pro Malé Březno od týmu z Fakulty architektury ČVUT ve složení Eliška Korčáková, Kateřina Tomášková, Tereza Váradiová a David Pfann. FOTO FA ČVUT

